

Hørings svar fra Foreningen For Nyborg Forskønnelse

til

miljøkonsekvensrapport og anlæg af en formidlingsbygning m.v. på fortidsmindet Nyborg Slot.

(Foreningen tillader sig at samle de to høringssvar i ét, da såvel anlægslov som miljøkonsekvensrapport ikke kan adskilles.)

Så skal vi til det igen. Det er vist det, man kalder en copy paste. Den samme gentagelse. Den samme leg med paragraffer og forsøg på bortskaffelser af forhindringer samt en masse krumspring. Intet nyt under solen siden sidste gang, det var tid for et høringssvar i.f.t en anlægslov om Nyborg Slot. Den alt for korte høringsfrist over sommeren trækker tråde til seneste høringsfrist tilbage i 2022, hvor det dengang var **ændring af museumsloven og lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet (Ændring af regler på fortidsmindeområdet)**, der var sendt til høring henover julen.

KORT HØRINGSFRIST

En høringsfrist denne gang på blot 2 måneder og vel at mærke i en periode, hvor folk er svære at få fat i for faglige input, og hvor folk har brug for ferie, eller hvor selvstændige, som også tæller Foreningen for Nyborgs Forskønnelses medlemmer, ingen fri har overhovedet, må endnu engang ses som en bevidst handling fra en tabende parts side. Den vindende part – de mange forenede stemmer i et stærkt forenings Danmark, som fortalere for at redde Nyborg Slot fra overgreb, magtfuldkommenhed, nutidige luner og underkendelse af enhver retspraksis med respekt for demokratiet, skal gerne lukkes ned én gang for alle. En manøvre man ikke forventer af sine egne. Af sine egne folkevalgte. Af sine politiske repræsentanter. Det er uhørt. Det er skammeligt. Det er trist og dybt bekymrende, når et demokrati ikke kan rumme modstand og vægtige argumenter og forsøger at gøre sine modstandere "tavse".

Den korte hørings svar frist afslører dog allermest én ting: en ringeagt for kulturarv og det Slot, som anlægsloven foregiver at have som centrum for sit formidlingsprojekt.

AL KLAGEADGANG FORHINDRES

Det forestående lovforslag, der drukner i paragraffer og henvisninger, så selv erfarne embedsmænd må betakke sig i.f.t at bevare et overblik, er nemlig utvetydigt på ét eneste punkt: enhver klageadgang skal fremover forhindres. Faktisk er det det eneste, der ikke pakkes ind. Almindelige borgere som et forstyrrende element, skal ikke hindre andres ambitioner i at kunne føres ud i livet. Ja vi bor i Danmark! Og ja man bliver faktisk i tvivl! Men en ny retning for dansk debat kultur, beslutningskompetencer og inddragelse for borgere i statslige anliggender med

betydning for fremtidige generationer er sat, når flere fortalere for at gøre det nuværende Nyborg Slot, Kongefløjen til blot en parentes, til en vedhæftning til et monumentalt byggeri, som en eventuel anlægslov vil give uhindret adgang til at bygge, ynder i medierne at kalde sig selv for "slotsmafiaen".

I forslaget til anlægsloven kan i bemærkningerne læses følgende i stk. 7: "Med lovforslagets § 4 afskæres klageadgange for borgerne i forhold til myndighedernes afgørelser vedrørende anlægsprojektet, hvilket primært vedrører plan-, miljø- og naturlovgivningen. Forslaget om afskæring af klageadgangen er fundet nødvendig af hensyn til anlægsprojektet fremdrift og økonomi samt for at skabe sikkerhed for vilkårene for både projekt og beboere m.v. i anlægsperioden."

Fundet nødvendig? Særdeles interessant bemærkning, der afslører sig selv.

Ministeren og Staten ønsker ikke at bringes i knæ endnu engang af borgere, der i øvrigt positivt og kraftfuldt samler Danmark på tværs af geografiske skel og faglig baggrund, som tæller noget af DK's største historiske og antikvariske fagkundskab samt helt almindelige mennesker, hvis retsopfattelse og faglighed tillades at trædes under fode. Men stor faglighed og ihærdighed er svær at styre. Tilmed når man har retten på sin side. Det ved Ministeren. Det ved Slots- og Kulturstyrelsen (SLKS), der er både ejer, bygherre og affrednings myndighed på et og selvsamme sted. Ikke noget kønt syn, der vækker tillid til en myndigheds habilitet.

MANGLENDE ANSVAR FOR KULTUR ARV / MAGTFULDKOMMENHED

Den 17.12 2019 fik vi som én af 4 klagende kultur og arv foreninger medhold i af et af DKs fremmeste ankeinstanser igennem mere end 80 år Miljø- og Fødeklagenævnet, at bagmændene bag Nyborg Slots formidlings projekt havde graverende mangler, og at formidlingshensyn ikke kunne tilsidesætte fredningshensyn og ødelæggelse af et fortidsminde. Et ydmygende nederlag er svært. En skamstøtte er dog værre. Men i det mindste får man sit monument.

Og det er præcist det, man med rette kan rejse for beslutningstagere, der måske interesserer sig for kultur, men som ikke bekymrer sig om KULTUR ARV. Der ikke bekymrer sig om det, vi er sat i verden til at værne om og passe på og sat til at formidle uden indgriben eller angreb på et uerstatteligt fortidsminde. Private ejere af historiske ejendomme kender alt for godt til, at lovgivning stopper selv de mindste ændringer på en fredet ejendom. Mens Staten dispenserer for sig selv. Forskellen er åbenlys, beskæmmende og tankevækkende.

Vi må forudsætte at Ministerens lovforslag bygger på saglighed, og at alt kan berigtiges og verificeres og dette i særdeleshed, når man sætter al øvrig lovgivning, der har indflydelse på en gennemgribende ødelæggelse af Nyborg indre by, ud af kraft. Når man med det ny lovforslag overgiver al magt til en tilfældig ministers forgodtbefindende, som er ensbetydende med ubegrænset magt til Ministeren, så har DK tabt. Så har borgerne tabt. Så er de regler, vi alle spiller efter, sat ud af kraft.

ET ULOVLIGT PROJEKT

Ikke ét eneste sted i lovtæksten står, at anlægsloven dækker over et projekt, der er kendt ulovligt. Ret så meget værd at bemærke. P.t er kendelsen på det ulovlige byggeri ikke omgjort, så vidt vi er bekendt med. Intet er afprøvet ved domstolene. Ministeren, politikerne, Miljøstyrelsen og Slots- og Kulturstyrelsen lader som intet er gået forud for det mest naturlige i verden – en anlægslov, der skal underminere et hidtil beskyttet fortidsminde.

For os der elsker Nyborg og kultur arv, som elsker dagligt at gå på de smukke volde, og som kan forstå den middelalderlige fortælling med vores indre blik - for alle os bidrager kønsløse firkantede kasser ikke til formidling. Lige nu står Kongefløjen istandsat og knejser med nakken og til skue fra alle sider på indre Slotsholm. Et smukt og uhindret syn og til glæde for alle beboere, der nyder det stolte syn. Det er det syn, den oplevelse og den historie, man nu fra Ministerens side og nogle fynske politikere som fortalere, vil tillade sig at ødelægge. For alle regler er sat ud af spil. Alle. Vi brugte som 4 foreninger år på at gennemlæse 10.000 sider af sagsakter. Vi vandt kampen. Med et pennestrøg blev den tabende parts nederlag ændret til en beskæmmende anlægslov, som er beregnet til infrastruktur og motorveje – normalt. Fordi man ikke ville acceptere en af vores hidtil fremmeste ankeinstansers beslutning om, at det ny forsøg på byggeri er ødelæggende for fortiden – og fremtiden.

Vi andre går til domstolene eller retter ind, hvis vi taber. Det gælder IKKE Staten, politikere og et magtapparat.

LØFT TIL FORMIDLING

Formidling i bemærkningerne til forslaget til en anlægslov er det store narrativ i legitimering af et monumentalt moderne byggeri, der ødelægger Nyborgs enestående bykerne med velbevarede, bevaringsværdige og fredede ejendomme i Slotsgade, som tidligere store mænd i Nyborg kæmpede for at skærme fra nutidige luner. Uden disse mænd eksisterende den nuværende Slotsgade ikke i dag.

Formidling er IKKE mursten. Formidling er viden. Formidling udvider vores evne til at forestille os. Som man allerede i dag gør, når man med moderne virkemidler i hænderne vandrer rundt på- og omkring slottet, hvor intet tager opmærksomheden fra det smukt restaurerede slot. Et prægtigt slot, der i sig selv er hele formidlingen. Og hvor nyeste teknologi i form af apps, virtual reality og 3D etc. er den skarpeste formidlings markør af alle. Alt andet er tiden for længst løbet fra.

Det nu 10 årige gamle slotsprojekt er totalt forældet og har tabt til den moderne formidling igennem moderne menneskers yndede kommunikations platforme. Men hvis der med formidling forstås formidling som laveste fællesnævner og dermed forudsætningsløs formidling, så opnår man i det mindste noget med moderne byggeri. Nemlig et cafeteria, skænkestue og toiletter, der fylder det meste og dermed danner rammen om alt andet end formidling, og hvad der dermed er tiltænkt.

Når Nyborg Slot synes så betændt, som tilfældet er -

når Nyborg Slot splitter ikke blot lokalt, men nationalt -

når finansiering skal findes hos fonde hvis fornemste opgave er at samle -

når man med en eventuel nybygning underkender en demokratisk ankeinstans, der er bærende for os danskeres demokrati opfattelse og tillid til vores politikere, så synes der at være al mulig grund til, at der overvejes en helt oplagt mulighed for formidling, hvor vi:

1. ikke ædelægger på fortidsmindet og
2. hvor vi ikke gradbøjer og fortolker på lovgivning, der danner præcedens for fremtiden.

Vi foreslår et projekt inden for loven, hvor man undgår omgørelse af regler og kreative fortolkninger af lovgivning. Selvfølgelig læner vi os op ad den kendsgerning, at Miljøstyrelsen var en afgørende faktor for, at Nyborg Slot ikke led overlast for mere end 30 år siden, da dengang Justitsministeriet, som var byggherre, hindrede ophævelse af fredning, så man undgik at bygge ud fra den gamle politistation overfor slottet.

På orienteringsmødet i Nyborg den 2. oktober fandt man det desværre fra Styrelsens side af irrelevant at svare på, hvad - hvis om noget - der har ændret sig for Miljøstyrelsen siden dengang i.f.t ikke at ville acceptere en affredning af et område, der beskytter vores kulturarv?

Men det er præcist denne oprindelige bygning, der dengang husede Politiet, som Foreningen for Nyborgs Forskønnelse nu foreslår som et stærkt kompromis til at tilgodese formidling om Nyborg Slot. Vi taler om en bygning med frit udsyn til det fredede område, hvor man med alle tilgængelige moderne virkemidler på selve Slottet og i de 2.000 m² bygninger har alle muligheder for at gøre Slottet "forståeligt".

Hvis nybygning er et must, så er der en byggemoden grund lige bag slottet til formålet, som igen vil tage alle de fornødne hensyn til ikke at ødelægge på fortidsmindet og ikke bombastisk ødelægge al udsyn til selve Slottet og ej heller underkende og gradbøje lovgivning efter forgodtbefindende.

Vi har dermed løst de fleste udfordringer. Og vi har dermed mulighed for at gøre Nyborg Slot til en tiltrækkende magnet i international forstand, fordi én af de to nævnte muligheder forudsætter og giver mulighed for at vælge DEN mest high-tech løsning i verden til at formidle kontrasten til moderne avanceret formidling nemlig autenciteten, det oprindelige og selve historien, der var engang. Vi har muligheden for at sætte ambitionerne langt højere, end hvad tilfældet i dag.

Lad os i øvrigt gøre opmærksom på følgende citat fra SLKS's egne rækker nemlig redegørelse af 21. januar 2021 side 7 (Jour. nr. 21/00427), der kom i kølvandet på Miljø- og Fødeklagenævnets afgørelse og afvisning af SLKS's ønsker om affredning. Her kom man ind på eventuelle formidlingshensyn over for bevaringshensyn ved eventuel ændret lovgivning:

"En således ændret lovgivning vil imidlertid også indebære en øget risiko for, at besøgende i større grad mister muligheden for en autentisk oplevelse af fortidsminderne i deres uforstyrrede og autentiske form, således at den besøgende med udgangspunkt i mere beskedne formidlingsgreb

og egen fantasi selv kan skabe fortælling og oplevelse. En anden risiko kan være, at massive og måske irreversible formidlingsgreb kan være præget af aktuelle strømninger/tendenser. Store formidlingstiltag, der er interessante på anlægstidspunktet, kan vise sig at være utidssvarende i forhold til eftertidens fortolkning af fortidsmindet.”

MILJØ TRUMFER KULTUR ARV

Med den mere end 200 sider miljø konsekvens rapport som afgørende forudsætning for, at en anlægslov kan se dagens lys må man undre sig over mange ting.

Den 2. oktober 2023 blev menigmand indkaldt for at give sit besyv med i.f.t at Staten uhindret kunne fortsætte et ulovligt byggeri. En miljøkonsekvensvurdering synes dengang at skulle og nu helt åbenlyst skal bruges som et alibi for hurtigt at få en anlægslov igennem uden klageadgang.

Vi mener faktisk, det er i offentlighedens interesse at vide, om miljømyndighederne er fuldt bekendt med, at man arbejder på en miljøkonsekvensrapport på et ulovligt projekt. Et projekt, der fra start ikke har været lovligt, og som af Miljø- og Fødevarerklagenævnets kendelse fra 17.12.2020 stadfæstes ulovligt endnu engang.

Ingen steder i Miljøkonsekvensrapporten forholder man sig til, om det er normalt, at Miljøstyrelsen ikke respekterer højeste klageinstans på EGET resort område præcist, som man med anlægsloven behændigt undlader at nævne baggrunden for, at man er nødt til at bruge en anlægslov som eneste mulighed for at få et ulovligt projekt igennem. Normalt har det konsekvenser at tabe en sag. I dette tilfælde konsekvensløst.

Som vogter for de tavse fortidsminder er det i den forbindelse også relevant at vide, om Miljøstyrelsen arbejder med andre ulovlige projekter end Nyborg Slot. Er rapporten i virkeligheden blot én ting - et bestillingsarbejde for at få en anlægslov igennem?

Opfattelsen af et afklappet projekt - en skueproces - blev endnu engang bekræftet, da SLKS på mødet i Nyborg 2. oktober 2023 ikke utvetydigt ønskede at tilkendegive, at det moderne CUBO projekt, der fratager Nyborg alt udsyn til det, det hele handler om - selve fortidsmindet og dermed Kongefløjen - ville falde til jorden, såfremt Miljøkonsekvens rapportens konklusion ville være undergravende for projektet!

Oprindeligt handlede projekt Nyborg Slot om kulturarv og restriktive frednings bestemmelser for at sikre denne. I dag handler Nyborg Slot om en helt anden ting - miljø! Måske miljø klinger nemmere og mere positivt i nutidens ører i.f.t at få et fejlslagent projekt igennem. Det er dog ret så beskæmmende, at der i miljøkonsekvens rapporten indgår ordet ”kulturarv” langt mindre end miljø og diverse insekter, planter og dyr. Skal vi forstå det som, at en affredning af et af de mest prægtige og betydningsfulde fortidsminder, vi har i DK, er en parentes i en miljøvurdering? Som med slottet, der i en nyfortolkning af borganlægget fremstår som blot en parentes til monumentalt byggeri?

Afslutningsvis i.f.t miljø elementet i miljøkonsekvens rapporten er det oplagt at få nedenstående belyst.

HVAD BLEV DER AF CO2

Når vi taler miljø over en bred kam i.f.t projektet, og når vi alle er bekendt med mange politikeres CO2 fokus – seneste udmundet lokalt i Nyborgs Handlingsplan for CO2-E reduktion, så er det naturligt at rette fokus på netop CO2. Lige nu har Nyborg Kommune planer om at lukke den sidste gennemgående gade i handelsmiljøet af under påskud af blandt andet CO2.

Såfremt man måtte trumfe en anlægslov igennem, ved vi nu fra Miljøkonsekvens rapporten, at der vil være en CO2 belastning på 24 tons CO2 årligt. Svarer til lignende byggeri forstås. Men med en nul løsning er der INGEN. Dette må vel ses som det ultimative mål. At vi ikke belaster unødigt, når vi helt kan undgå det. Med ex. inddragelse af eksisterende bygningsmasse på den gamle politi station, nu benyttet af Østfyns Museer, har man det oplagte CO2 neutrale projekt, og man kan samtidigt formidle individuelt til hver eneste gæst og på præcist det niveau, der matcher den enkeltes faglige forudsætninger for at tilegne sig viden med teknologien sat som højeste barre for en enestående formidlings kapacitet.

Når vi taler CO2, vi derfor gerne vide, hvilke krav der vil blive stillet til entreprenører og leverandører til bygge projektet. Er det et krav, at alle køretøjer kører på HVO 100? Hvad med miljøbelastningen i.f.t CO2 andre steder i DK og udland i.f.t produktion af og transport af byggematerialer? Er de 24 tons årligt den samlede miljøbelastning?

Hvad er alene CO2 belastningen med produktion af ny beton? Cirka 90 % af betonens samlede CO2-aftryk kommer fra fremstillingen af cement til beton.

Kongefløjen står færdig. Det kræver ingen cement. Formidlingen ligger lige for i øvrig eksisterende bygningsmasse, men allermest i fremtidens teknologi og muligheder. Uden vi ødelægger. Uden vi dømmes af eftertiden for svigt og lemfældighed, men i stedet for bliver husket som foregangsfolk i lille DK, der kan matche selv udlandets mest velbesøgte Unesco monumenter i vid, dygtighed og autencitet.

Kongefløjen kan åbnes når som helst, man VIL fra myndighedernes side. Det kræver kun en trappe. Intet andet. Men på skammeligste vis holder man slottet som gidsel i et forsøg på at overbevise omverdenen om, at slottet først genåbnes, hvis en anlægslov en dag stemmes igennem.

Nyborg, 23. august 2024.

P.v.a Foreningen for Nyborgs Forskønnelse

Godsejer, Cand.agro, Erik Willadsen

Race Manager, Cand.mag i samfundsfag / international politik, Dorte Riis Madsen

Lektor, Anja Lardy, Cand.mag i historie og idræt

Pilot, Søren Thingberg